

אֵלֶּיךָ אֶת אַבְרָהָם וְדָאֵי דְבַעֵי לְאַתְּכַלְלָא בְּדִינָא,
 דְּהָא אַבְרָהָם לָא הָוָה בֵּיהּ דִּינָא כְּלַל מִקְדָּמַת
 דִּינָא, וְהַשְׁתָּא אַתְּכַלְלִיל מִי"א בְּאִשְׁ"א. וְאַבְרָהָם לָא
 הָוָה שְׁלִים עַד הַשְׁתָּא דְאַתְעֵטֵר לְמַעְבַּד דִּינָא
 וְלֹאֲתַקְנָא לִיהּ בְּאַתְרֵיהּ.

וְכָל יוֹמוֹי לָא הָוָה שְׁלִים עַד הַשְׁתָּא דְאַתְכַלְלִיל
 מִי"א בְּאִשְׁ"א וְאַשְׁ"א בְּמִי"א, וּבְגִין כִּד
 וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וְלֹא אֶת יִצְחָק, דְּאִזְמִין
 אַבְרָהָם לְאַתְכַלְלָא בְּדִינָא, וְכִד עָבִיד דָּא, עָאֵל
 אִשְׁ"א בְּמִי"א וְאַשְׁתִּלִּים דָּא עִם דָּא. וְדָא עָבִיד דִּינָא
 לְאַתְכַלְלָא דָּא בְּדָא. וּכְדִין יִצְרַח הָרַע אֶתְּא לְקַטְרָנָא
 עֲלֵיהּ דְאַבְרָהָם דְּלֹא אִשְׁתִּלִּים בְּדַקָּא יְאוּת עַד
 דִּיעֲבִיד דִּינָא בְּיִצְחָק. דִּיִצְרַח הָרַע אַחַר הַדְּבָרִים אִיהוּ
 וְאַתָּא לְקַטְרָנָא.

לשון הקודש

וְלֹא אֶת אַבְרָהָם שְׁהוֹמִין אַבְרָהָם לְהַכְלִיל
 עִם דִּין, וְכִשְׁעֵשָׂה אֶת זֶה, נִכְנָס אִשְׁ"ש עִם
 מִי"ם וְנִשְׁלַם זֶה עִם זֶה. וְזֶה עוֹשֶׂה הַדִּין
 לְהַכְלִיל זֶה עִם זֶה. וְאִזּוּ יִצְרַח הָרַע בָּא
 לְקַטְרָג עַל אַבְרָהָם שְׁלֹא הִשְׁתַּלֵּם כְּרִאוּי
 עַד שִׁנְעֵשָׂה דִין בְּיִצְחָק. שִׁנְעֵר הָרַע הוּא
 אַחַר הַדְּבָרִים וְהוּא בָּא לְקַטְרָג.

אֵלֶּיךָ אֶת אַבְרָהָם, וְדָאֵי שְׂרָעָה לְהַכְלִיל
 עִם דִּין, שְׂהָרִי אַבְרָהָם לָא הָיָה בּוּ דִין
 כְּלַל מִקְדָּם לְכוּ, וְכִאֵן נִכְלְלוּ מִי"ם עִם
 אִשְׁ"ש, וְאַבְרָהָם לָא הָיָה שְׁלִים עַד עַכְשָׁו,
 שְׁהַתְעֵטֵר לְעִשׂוֹת דִּין וּלְהַתְקִינוּ בְּמִקְוֵמוֹ.
 וְכָל יָמָיו לָא הָיָה שְׁלִים עַד עַכְשָׁו
 שְׁנִכְלַל מִי"ם עִם אִשְׁ"ש וְאַשְׁ"ש עִם מִי"ם,
 וּמִשּׁוּם כִּד וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם

וְתָא חַזִּי רְזָא דְמַלְכָּה, אַף עַל גַּב דְּקִאֲמַרְן דְּאַבְרָהָם
 בְּתִיב וְלֹא יִצְחָק, יִצְחָק נָמִי אֶתְכַלִּיל בֵּיהּ
 בְּהַאי קָרָא, רְזָא דְכְתִיב וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם.
 נִסָּה לְאַבְרָהָם לָא בְּתִיב אֱלֹא אֶת אַבְרָהָם אֶת דִּיִּקְא
 וְדָא יִצְחָק. דְּהָא בְּהֵיא שְׁעָתָא בְּגִבּוּר"ה תַּתְּאָה
 שְׂרִיא, בֵּינוּ דְאִתְעַקֵּד וְאוּדְמֵן בְּדִינָא עַל יְדֵי
 דְאַבְרָהָם כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין אִתְעַטֵּר בְּאַתְרֵיהּ בְּחֵדִיהּ
 דְאַבְרָהָם וְאִתְכַלִּילוּ אִשְׁ"א בְּמִי"א וְסְלִיקוּ לְעֵילָא,
 וְכִדִּין אֲשַׁתְּפַח מַחְלוּקַת כְּדָקָא יְאוּת מִיָּא בְּאִשְׁא.

מִיָּא (עֲבַד) חָמָא אַפָּא רַחֲמָנָא דְאִתְעַבִּיד אַבְרָה. אֱלֹא
 בְּגִין לְאֲשַׁתְּפַחָא מַחְלוּקַת מִיָּא בְּאִשְׁא
 וְלֹאֲתַעַטֵּרָא בְּאַתְרֵיהּ (ד"א ל"ג כְּדָקָא יְאוּת), עַד דְּאִתָּא יַעֲקֹב
 וְאִתְתַּקֵּן כֻּלָּא כְּדָקָא יְאוּת וְאִתְעַבִּידוּ תַלְתָּא אַפְהֵן
 שְׁלֵמִין וְאִתְתַּקְּנוּ עַלְאֵי וְתַתְּאֵי:

לשון הקודש

א"ש עם מ"ם ועלו למעלה, ואז נמצאה
 מחלקת כְּרָאוֹי, מִים עם אש.
 מי ועשהו רָאָה אַב רַחֲמֵן שְׁנַעֲשֵׂה אַבְרָה?
 אֱלֹא כְּדִי שְׁתַּמְעָא מַחְלָקַת מִים עם אש
 וְלִהְתַּעַטֵּר בְּמִקּוּמָם וְכְרָאוֹי, עַד שְׂפָא
 יַעֲקֹב וְהַפֵּל הַתַּתְּקֵן כְּרָאוֹי, וְנַעֲשִׂי
 שְׁלִשָּׁה אַבּוּת שְׁלֵמִים וְנִתְקֵנוּ עַלְיוֹנִים
 וְתַתְּוִנִים.

ובא וראה סוד הדבר. אף על גב
 שאמרנו שכתוב אברהם ולא יצחק, גם
 יצחק נכלל בפסוק הזה סוד הכתוב
 והאלהים נסה את אברהם. לא כתוב
 נסה לאברהם, אלא את אברהם, את
 דוקא, וזה יצחק. שהרי באותה שעה
 בגבורה"ה התחוננה שורה. בין שנעקד
 והודמן כְּדִין עַל יְדֵי אַבְרָהָם כְּרָאוֹי, אִז
 התעטר במקומו יחד עם אברהם ונכללו

וַיֹּאמֶר קח נָא אֶת בְּנֶדְךָ. וְכִי הֵיטֵד יָכִיל אַבְרָהָם
 דְּאִיחוּ סָבָא. אִי תִימָא בְּנִין דִּיעֲחָק לָא
 נָפִיק מִרְשׁוּתֵיהּ כָּלֵל, יָאוּת, אַבְל כְּמָה דְּאֵת אָמַר,
 קח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי אֱלָא בְּנִין
 לְאַמְשָׁכָא לֹזֶן בְּמַלְיוֹן וְלְאַדְפָּרָא לֹזֶן לְרַעוּתָא דְקִדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא, אוֹף הָכָא קח בְּמַלְיוֹן. אֶת בְּנֶדְךָ אֶת יְחִידְךָ
 אֲשֶׁר אֶהְבֵּתָ הָא (דף קכ ע"א) אוֹקְמוּתָהּ. וְלָךְ לָךְ אֵל אֶרֶץ
 הַמּוֹרִיָּה כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שיר השירים ד) אֵלְךָ לִי אֵל הַר
 הַמּוֹר. לְאַתְקַנָּא בְּאַתְרָא דִּיתְחַזִּי:

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת
 הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָא אוֹקְמוּתָהּ,
 אֶלָּא פִּינּוֹן דְּאֵתְמַר וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר
 לוֹ הָאֱלֹהִים מָאִי טַעְמָא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּרְא אֶת
 הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק. אֶלָּא בְּנִין דְּכִתִּיב כִּי בִיעַחֲק יִקְרָא

לשון הקודש

אֵלְךָ לִי אֵל הַר הַמּוֹר, לְתַנּוּן בְּמָקוֹם
 שְׂרָאוּי.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת
 עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק. בַּיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי, הָרִי פְרִשׁוּהּ. אֶלָּא פִּינּוֹן שְׂאֵמַר
 וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ
 הָאֱלֹהִים, מָה הַטַּעַם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּרְא
 אֶת הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק? אֶלָּא מִשּׁוּם שְׂפַתְנוּב
 כִּי בִיעַחֲק יִקְרָא לָךְ זְרַע, וְזִהוּ יַעֲקֹב

וַיֹּאמֶר קח נָא אֶת בְּנֶדְךָ. וְכִי אֵיךְ יָכוֹל
 אַבְרָהָם שְׂהוּא זָקֵן? אִם תֹּאמַר מִשּׁוּם
 שְׂיַעֲחָק לָא יַעֲזַא מִרְשׁוּתוֹ כָּלֵל - יָפַה,
 אַבְל כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (במדבר ט) קח אֶת אַהֲרֹן
 וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי, אֶלָּא כְּדִי לְהַמְשִׁיכֶם
 בְּדַבְרִים וְלְהַנְהִיגֶם לְרַעוּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, אָף פֶּאן קח בְּדַבְרִים. אֶת בְּנֶדְךָ אֶת
 יְחִידְךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּתָ, הָרִי פְרִשׁוּהּ. וְלָךְ
 לָךְ אֵל אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שיר ד)

לְךָ זֶרַע וְדָא הוּא יַעֲקֹב דְּנִפְק מִנִּיּוּה וְהָאֵי הוּא בְּיוֹם
הַשְּׁלִישִׁי. וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מִרְחוֹק בְּמָה דְאֵת אָמֵר
מִרְחוֹק יִי נִרְאָה לִי. (ירמיה לא)

וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם. דָּא הוּא יַעֲקֹב דְּכִתְיִב, (בראשית כח)
וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם. אֶסְתַּפֵּל אֲבָרְהָם בְּיוֹם
הַשְּׁלִישִׁי דְאִיהוּ דְרִנָּא תְּלִיתָא וְחָמָא לִיּוּה לְיַעֲקֹב
דְּזַמִּין לְמִיפְק מִנִּיּוּה. מִרְחוֹק בְּמָה דְאָמֵר מִרְחוֹק וְלֹא
לְזַמֵּן קָרִיב.

אָמֵר לִיּוּה רַבִּי אֶלְעָזָר מָאֵי שְׁבַחָא אִיהוּ לְאֲבָרְהָם
בְּד אֶסְתַּפֵּל וְחָמָא דְזַמִּין לְמִיפְק מִנִּיּוּה יַעֲקֹב.
דְהָא בְּד אָזִיל לְמִיַּעֲקֹד לִיּוּה לְיַצְחָק, לָאו שְׁבַחָא כָּל
בְּךָ אִיהוּ דִּילִיּוּה.

אָמֵר לִיּוּה וְדָאֵי (וְהָא) חָמָא לִיּוּה לְיַעֲקֹב דְהָא מִקְדָּמַת
דְנָא יַדַּע אֲבָרְהָם חֲכַמְתָּא, וְאֶסְתַּפֵּל הַשְּׁתָּא

לשון הקודש

לְצֵאת מִמְּנוּ. מִרְחוֹק, כְּמוֹ שְׁאֵמֵרנו
מִרְחוֹק וְלֹא לְזַמֵּן קָרִיב.

אָמֵר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה שְׁבַח שֶׁל
אֲבָרְהָם כְּשֶׁהִסְתַּפֵּל וְרָאָה שְׁעֵתִיד לְצֵאת
מִמְּנוּ יַעֲקֹב, שְׁהָרִי כְּשֶׁהִלְךְ לַעֲקֹד אֶת
יַצְחָק אֵינּוּ שְׁבַח כָּל בְּךָ שְׁלוֹ?.

אָמֵר לוֹ, וְדָאֵי (וְהָרִין) שְׁרָאָה אֶת יַעֲקֹב,

שִׁנְיָא מִמְּנוּ, וְהוּוּ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וַיִּרְא
אֶת הַמָּקוֹם מִרְחוֹק, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמֵר (ירמיה לא)
מִרְחוֹק הִי נִרְאָה לִי.

וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם - וְהוּוּ יַעֲקֹב, שְׁכַתוּב
(בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם. הִסְתַּפֵּל
אֲבָרְהָם בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׁהוּא הַדְרָגָה
הַשְּׁלִישִׁית, וְרָאָה אֶת יַעֲקֹב שְׁעֵתִיד

ביום השלישי דאיהו דרגא תליתאה למעבד שלימו
 וכדין חמא ליה ליעקב דכתיב וירא את המקום.
 אבל השתא קיימא ליה מלה מרחוק בגין דאזיל
 למיעקד ליה ליעחק ולא בעא להרהר אבתריה
 דקדשא בריך הוא.

מרחוק חמא ליה גו אספקלריאה דלא נהרא
 בלחודוי, ובגין כך חמא ליה ולא אתגלי
 כלא, דאלו אספקלריאה דנהרא הוה שכיח על האי
 אספקלריאה דלא נהרא אתקנים עליה אברהם
 כדקא יאות, אבל מרחוק, בלחודוי הוה, מרחוק.

כאי טעמא אסתלק מהאי מלה אספקלריאה
 דנהרא בגין דהאי דרגא דיעקב הוה. ובגין
 דיעקב עד לא אתייליד לא אשתבח השתא על האי
 דרגא. ותו בגין דיהך ויקבל אנרא. וירא את המקום

לשון הקודש

שלא מאירה בלבדה, ולכן ראה אותו
 ולא התגלה הכל. שאלו היתה מצויה
 האספקלריה המאירה על האספקלריה
 שאינה מאירה, התקנים עליה אברהם
 כראוי, אבל מרחוק בלבדו היה.
 מרחוק.

מה הטעם הסתלקה מהדבר הוה
 האספקלריה המאירה? משום שזו היתה
 דרגתו של יעקב, ומשום שעדין לא

שהרי מקדם לכן ידע אברהם את
 החכמה, והסתכל עכשו ביום השלישי
 שהיא דרגה שלישית לעשות שלמות,
 ואז ראה את יעקב, שכתוב וירא את
 המקום. אבל עכשו עמד לו הדבר
 מרחוק, משום שהלך לעקד את יעחק
 ולא רצה להרהר אחרי הקדוש ברוך
 הוא.

מרחוק ראה אותו בתוך האספקלריה

מרחוק דא יעקב במה דאתמר מרחוק דלא זכה

ביה. (ראייה בעיניו בהאי עלמא אלא מרחוק מנו האי דרגא דהא כד אתא יעקב מית הנה אברהם ואסתלק מעלמא וירא את המקום מרחוק אבל לא בראיה אחרת):

ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים וגו'.

רמ"ז (המא) הבא דאף על גב דאתו להתוא

ראייה וחמא ליעקב, אמר אברהם ודאי קדשא בריך

הוא ידע בגוונא אחרא דאתחזי, מיד ויבן שם

אברהם את המזבח וגו'. מה כתיב לעילא ויאמר

יעקב אל אברהם אביו ויאמר אבי, הא אוקמוה.

אבל מאי טעמא לא אתיב ליה (מדי) מיד. אלא בגין

דהא אסתלק מרחמי דאפא על ברא ובגין כך כתיב

הנני בני, הנני דאסתלקו רחמי ואתהפך לדינא:

ויאמר אברהם, ולא כתיב ויאמר אביו, דהא לא

לשון הקודש

אמר אברהם, ודאי הקדוש ברוך הוא יודע בגון אחר שראוי, מיד ויבן שם אברהם את המזבח וגו'. מה כתוב למעלה? ויאמר יעקב אל אברהם אביו ויאמר אבי, הרי פשוה. אבל מה טעם לא השיב לו ודברו מיד? אלא משום שהרי הסתלק מרחמים של אב על בן, ולכן כתוב הנני בני, הנני שהסתלקו הרחמים והתהפך לדין.

ויאמר אברהם, ולא כתוב ויאמר אביו, שהרי לא עמד עליו כאב, אלא

נולד יעקב, לא נמצא כאן על הדרגה הזו. ועוד, כדי שילך ויקבל שכר. וירא את המקום מרחק - זה יעקב, כמו שנתבאר מרחוק, שלא זכה בו. וראיה בעיניו בעולם הזה, אלא מרחוק, מתוך הדרגה הזו, שהרי כשבא יעקב, אברהם היה מת והסתלק מהעולם. וירא את המקום מרחק, אבל לא בראיה אחרת).

ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים וגו'. רמזו וראהו כאן, שאף על גב שבאו לאותה ראייה וראה את יעקב,

קאים עליה באפא אלא בעל מחלוקת הוה ביה.
 אלהים יראה לו השעה. יראה לנו מיבעי ליה, מאי
 יראה לו. אלא אמר ליה אלהים יראה לו לגרמיה,
 כד איהו יצטרך. אבל השתא בני ולא אמרא. מיד
 וילכו שניהם יחדו.

רבי שמעון פתח ואמר (ישעיה לג) הן אראלם צעקו
 חוצה מלאכי שלום מר יבכיון. הן אראלם
 אליו מלאכי עלאי. צעקו בהתא שעתא ובעו
 לקיימא על ההיא מלה דכתוב, (בראשית טו) ויוצא אותו
 החוצה. בגין כך צעקו חוצה.

מלאכי שלום. אליו אנון מלאכין אחרין דהוו
 זמינין למיהד קמיה דיעקב ובגנייה דיעקב
 אנבטח לון שלימו, קדשא ברין הוא. דכתוב, (בראשית
 לב) ויעקב הלך לדרפו ויפגעו בו מלאכי אלהים.

לשון הקודש

עליונים, צעקו באותה שעה ורצו לעמד
 על אותו הדבר, שפיתוב (בראשית טו) ויוצא
 אתו החוצה, לכן צעקו הצה.

מלאכי שלום - אלו אותם מלאכים
 אחרים שהיו עתידים ללכת לפני יעקב,
 ובשביל יעקב הבטיח להם שלמות
 הקדוש ברוך הוא, שפיתוב (שם לב) ויעקב
 הלך לדרפו ויפגעו בו מלאכי אלהים.

בעל מחלוקת היה עמו. אלהים יראה לו
 השעה. היה צריך (לכתב) יראה לנו, מה זה
 יראה לו? אלא אמר לו אלהים יראה לו
 לעצמו כשהוא יצטרך, אבל עכשו בני,
 ולא כבש. מיד וילכו שניהם יחדו.

רבי שמעון פתח ואמר, (ישעיה לג) הן
 אראלם צעקו הצה מלאכי שלום מר
 יבכיון. הן אראלם - אלו מלאכים